

Azərbaycan qlobal tədbirlərin mükəmməl təşkilatçılıq modelini yaradıb

Cuzeppe VALDİTARA:
"Təhsil siyasəti ekoloji dayanıqlılığa keçiddə ən effektiv vasitə ola bilər"

"Təhsil siyasəti texnoloji innovasiyalara və ekoloji dayanıqlılığa keçidi istiqamətləndirmək üçün ən effektiv vasitə ola bilər".

"Report" xəbər verir ki, bunu İtaliyanın təhsil naziri Cuzeppe Valditarə COP29 çərçivəsində təşkil olunan "İqlim dayanıqlılığı üçün Bakı İnsan İnkişaf Təşəbbüsü" mövzusunda birgə iclasda bildirib.

"İqlim dəyişikliyi həyat tərzimizin yenidən, hərtərəfli qiymətləndirilməsini tələb edir. Bu mənada təhsil sahəsi bilik və məlumatlılığın əldə edilməsində əsas rol oynaya bilər. Elmi-mədəni bilik və sənətlər insanlara doğru və yanlış məlumatları ayırd etməyə, həmçinin iqlim fəaliyyətini irəlilətmək, davamlılıq yaratmaq üçün potensialı inkişaf etdirməyə imkan yaratmaq üçün vacibdir. Biz elmi yanaşmaya inanırıq, hesab edirik ki, iqtisadi artım və ətraf mühitin mühafizəsi paralel inkişaf etdirilməlidir. İtaliya gələcək nəsillərin maraqları naminə təhsil, bioiqtisadiyyata, biomüxtəlifliyin və ekosistemlərin qorunmasına xüsusi diqqət yetirir", - deyərək vurğulayıb.

Vinsent KARREMAN: "Sağlamlıq və iqlim dəyişikliyi arasında çox əhəmiyyətli əlaqə var"

"Sağlamlıq və iqlim dəyişikliyi arasında çox əhəmiyyətli əlaqə var".

Bunu Niderlandın gənclər və idman naziri Vinsent Karremans COP29 çərçivəsində "İqlim dayanıqlılığı üçün Bakı İnsan İnkişaf Təşəbbüsü" mövzusunda keçirilən birgə iclasda çıxışı zamanı deyib.

O bildirib ki, iqlim dəyişikliyi hər kəsin, xüsusilə də uşaqların sağlamlığı üçün böyük riskdir: "İqlim dəyişikliyi ilə mübarizə apararkən və emissiyaları azaldarkən insan sağlamlığına da nəzər yetirmək lazımdır. Məsələn, Avropanın ən böyük limanı olan Rotterdama güclü yağış və ekstremal istiliklə mübarizə aparmaq üçün daha çox "yaşıl infrastruktur" üzərində işləyirik. Yaşılıqların çox olmasının böyük faydası var. Çünki bu, təmiz hava yaradır, insanları idmanla məşğul olmağa, uşaqları oynamağa, qaçmağa sövür. Bu gün Niderlandın Səhiyyə Nazirliyi bu istiqamətdə layihələri maliyyələşdirir və dəstəkləyir, çünki bu, iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə çox aktual məsələdir".

Krispien OLVER: "İnsan inkişafına diqqət sıfır emissiyaya ədalətli keçidin əsasını təşkil edir"

"İnsan inkişafına diqqət yetirmək sıfır emissiyaya ədalətli keçidin əsasını təşkil edir".

Bunu Cənubi Afrikada fəaliyyət göstərən İqlim Komissiyasının icraçı direktoru Krispien Olver COP29 çərçivəsində "İqlim dayanıqlılığı üçün"

Bakı İnsan İnkişaf Təşəbbüsü" mövzusunda keçirilən birgə iclasda çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, kömür dominantlı iqtisadiyyatdan çıxışca bəzi sektorlar yox olacaq və bir çoxu kəskin şəkildə böyüyəcək.

"Sadəcə ən yaxşısını ümid etdiyimiz sərbəst yanaşma sosial baxımdan son dərəcə pozucu olacaq. Ədalətli keçid haqqında düşünəndə bacarıq və dolanışığı eyni sikkənin iki tərəfi kimi düşünürük. Başlıca məqsəd insanlarımızı iqtisadiyyatda məhsuldar rol verməkdir".

K.Olver bildirib ki, Cənubi Afrikada təhsil sistemi hazır kadrlar yetişdirmir: "Ən yaxşı öyrənmə və bacarıq inkişafı, əslində, iş başında təlimdir. İşgötürənlər tələbatın hara getdiyini bilir və hökumətlə birgə tərəfdaşlıq edərək maliyyə məsələsini təmin etməlidirlər".

Qael QRUBİ: "Davamlı ticarətin asanlaşdırılması üçün yeni həllər tələb olunur"

"Davamlı ticarətin asanlaşdırılması üçün yeni həllər və innovativ yanaşmalar tələb olunur"

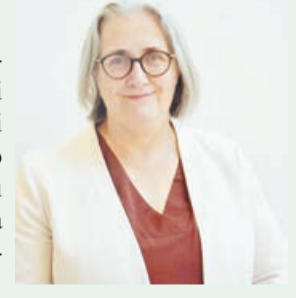
Bunu Ümumdünya Gömrük Təşkilatının (ÜGT) Tarif və ticarət işləri üzrə müvəqqəti direktoru Qael Qrubi (Gael Grooby) COP29 çərçivəsində keçirilən "Yaşıl gömrüklər: Davamlı ticarətin asanlaşdırılması, innovasiya və standartlarla inkişafı" adlı tədbirdə çıxışı zamanı bildirib.

O, qeyri-qanuni ticarətin qarşısının alınması və tullantıların əvvəlcədən məlumatlandırılması razılığı ilə bağlı görülən işlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Qeyd edib ki, mövcud metodların tətbiqi vacib olsa da, bu kifayət etmir: "Əgər biz eyni yanaşmaları təkrarlamağa davam etsək, həqiqi irəliləyiş əldə edə bilməyəcəyik. Yeni həllər və innovativ yanaşmalar lazımdır. Belə ki, bu həllər həm təkmilləşməli, həm də yeniliklərə açıq olmalıdır".

Onun sözlərinə görə, hazırda ÜGT-də harmoniya edilmiş sistemin tətbiqi vacibdir. "Fəaliyyət planımızın əsas məqsədlərindən biri ətraf mühit üçün vacib olan malların təsnifat sistemində görünüşünü artırmaqdır. Bu, hökumətlərə yaşıl malların idxalını asanlaşdırmaq və ya əksinə, zərərli məhsulları məhdudlaşdırmaq imkanı verir".

Q.Qrubi əlavə edib ki, dövi iqtisadiyyat prinsiplərinin ticarət sahəsində tətbiqi gömrük sistemində mövcud çətinlikləri aradan qaldırmağa mühüm töhfə verəcək.

Stefani SPEK: "İqlim maliyyəsi ən həssas yerlərə sürətli şəkildə səfərbər edilməlidir"

"İnsanları iqlim maliyyəsinin mərkəzinə qaytaran müzakirələrdən, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə, məşğulluqla insan inkişafının ən çətin yerlərdə getdikcə artan mühüm kəşiməsindən başlamaq lazımdır".

Bunu Yaşıl İqlim Fondunun (GCF) Kommunikasiya rəhbəri Stefani Spek COP29 çərçivəsində "İqlim dayanıqlılığı üçün Bakı İnsan İnkişaf Təşəbbüsü" mövzusunda keçirilən birgə iclasda çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, bu, mütləq vacibdir və iqlim maliyyəsi ən həssas yerlərə sürətli şəkildə səfərbər edil-

məlidir: "Təkcə layihələr deyil, həm də inklüzivlik təmin edilməli, eyni zamanda ədalət və bərabərliklə həyata keçirilməlidir".

GCF rəsmisi vurğulayıb ki, fond bu sahədəki məsuliyyətlərini həm birbaşa öz investisiyaları vasitəsilə (hazırda 16 milyard dollar həcmində), həm də digər mənbələr hesabına icra edir: "Maliyyəyə 60 milyard dollardan çox investisiya cəlb etmişik. Məqsədyönlü şəkildə səhiyyə, təhsil və sosial müdafiəyə artan investisiyalar yatırmağa çalışırıq". O qeyd edib ki, bu sahədə daha çox iş görülməlidir: "Uzunmüddətli dolanışq vasitələri yaratmalıyıq. İstixana qazı emissiyalarının azaldılması yolu ilə iqlim dəyişikliyinə yumşaldılmasına birbaşa və məqsədyönlü töhfə verən ictimai işlər proqramları, gəlir transferləri təmin etməklə, yumşaldılmanın sosial təsirlərini həll etməyə və ədalətli keçidləri dəstəkləməyə kömək edən bacarıqlar yaratmaq lazımdır".

Liesbet STİR: "İnsan kapitalına investisiyanı artırmaq üçün həll yolları tapmaq lazımdır"

"İnsan kapitalı və bacarıqlara investisiyanı artırmaq üçün "İqlim dayanıqlılığı üçün Bakı İnsan İnkişaf Təşəbbüsü" çərçivəsində həll yolları tapmaq lazımdır".

Bunu "Systemiq" in baş müaviri və "ODI Global" in İdarə Heyətinin sədri Liesbet Stir BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) çərçivəsində keçirilən "İqlim dayanıqlılığı üçün Bakı İnsan İnkişaf Təşəbbüsü" mövzusunda birgə iclasda bildirib.

"İlk dəfədir ki, COP-da insan inkişafı mövzusu müzakirə olunur. Bu, mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bir sıra tərəfdaşlarla birlikdə bu istiqamətdə bəzi məsələləri həyata keçirməyə çalışırıq. Məsələn, bu sahədə investisiya üçün daha yaxşı əsas yaratmaq lazımdır. Bu gün iqlim dəyişikliyi ilə bağlı tədbirlərin artım üçün faydalı olduğuna dair anlayışa malikik. Düzgün həyata keçirilərsə, bu, artım üçün heqiqətən yaxşı ola bilər və düşünürəm ki, indi hamımız buna inanırıq. Biz insanlara bu istiqamətdə sərmayə qoyulmasının təkcə mənəvi deyil, həm də iqtisadi və siyasi cəhətdən vacib olduğunu sübut etməliyik", - deyərək qeyd edib. Onun sözlərinə görə, bu qlobal təşəbbüs vasitəsilə insan kapitalı və bacarıqlara investisiyanı artırmaq üçün həll yolları tapmağa çalışmaq lazımdır: "Bu məqsəddə yeni yollar tapmaq lazımdır. Təbii ki, bu mənada maliyyə resursları mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Doğrudur, iqlim maliyyəsində hazırda buna üstünlük verilməyib. Düşünürəm ki, bu yanaşma dəyişməlidir".

Roland PRAYS: "Xəzər dənizinin səviyyəsinin azalması sahilələri ölkələrin iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərir"

"Xəzər dənizinin səviyyəsinin azalması sahilələri ölkələrin iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərir".

Bunu Dünya Bankının Cənubi Qafqaz üzrə regional direktoru Roland Prays COP29 çərçivəsində Xəzər dənizinin dayazlaşması ilə bağlı məsələlərə həsr olunan tədbirdə bildirib.

Dünya Bankı bu təsirləri yumşaltmaq və Xəzər dənizi dövlətlərin potensialını artırmaq üçün onlara dəstək verməyə hazırdır.

Azərbaycan global tədbirlərin mükəmməl təşkilatçılıq modelini yaradıb

Əhməd Məhəmməd ƏL-SADA:
"Azərbaycanla ekologiya və dayanıqlı inkişaf sahəsində əməkdaşlıq edə bilərik"

"Qətar iqlim maliyyəsi məsələlərində ümumi, lakin diferensiallaşdırılmış məsuliyyət prinsipinə sadıqdır".

Bu barədə "Report"a eksklüziv açıqlamasında Qətarın ətraf mühit və iqlim dəyişikliyi nazirinin iqlim dəyişmələri məsələləri üzrə müavininin köməkçisi Əhməd Məhəmməd ƏL-Sada bildirib.

Onun sözlərinə görə, Qətar COP29-da iştirakı ilə iqlim dəyişikliyinə yumşaldılmış tədbirlərinin həyata keçirilməsinə töhfə vermək və bu məqsədlər üçün innovativ həllərin işlənilməsinə dəstəyini gücləndirmək niyyətindədir.

"Qətar inkişaf etmiş ölkələrin inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün maliyyələşdirmə, texnologiyaların işlənilməsinə və ötürülməsi, potensialın artırılması məsələsində məsuliyyətini vurğulayır", - deyər ƏL-Sada bildirib. O həmçinin Qətar və Azərbaycan arasında ekologiya və dayanıqlı inkişaf sahəsində əməkdaşlığın mümkün olduğunu vurğulayıb. ƏL-Sada Qətarın Azərbaycanda bərpaulunan enerji mənbələri sahəsində layihələrə investisiya yatırmağı planlaşdırıb-planlaşdırmadığı sualının cavabında bildirib ki, zəruri araşdırmalar aparıldıqdan və əməkdaşlığın bütün aspektləri öyrənildikdən sonra müvafiq qərar qəbul etmək mümkün ola bilər.

Serik BEKMAQANBETOV:
"Xəzərin Aralın taleyini təkrarlamaması üçün səylərimizi birləşdirməliyik"

"Aralı Xilasətmə Beynəlxalq Fondu dayazlaşma ilə mübarizə təcrübəsinin ötürülməsində Azərbaycanla əməkdaşlıq etmək niyyətindədir".

Bunu fond sədrinin müavini Serik Bekmaqanbetov bildirib.

Onun sözlərinə görə, təşkilatın öyrənməyi, uğurlu tətbiq edəcəyi texnologiya və metodlardan Xəzər hövzəsi ölkələri, o cümlədən Azərbaycan da istifadə edə biləcək.

"Məqsədimiz su hövzələrini qorumaqdır və buna görə mən Aralı Xilasətmə Beynəlxalq Fondunun əməkdaşı olaraq Azərbaycanla əməkdaşlıq və tərəfdaşlığın gücləndirilməsində maraqlıyam", - deyər S.Bekmaqanbetov qeyd edib.

O həmçinin COP29 iqlim konfransının yüksək səviyyədə təşkilinə görə Azərbaycana təşəkkürünü bildirib.

COP29 çərçivəsində layihə və təşəbbüslərin həyata keçirilməsindən danışan sədr müavini qeyd edib ki, fond Beynəlxalq Su Ehtiyatlarının İdarə Edilməsi İnstitutu (IWMI) ilə Anlaşma Memorandumu imzalayaraq beynəlxalq səviyyədə əməkdaşlıq üçün daha çox imkanlar açıb.

"Bizim daimi tərəfdaşlarımız var, lakin əlaqələrimizi genişləndirmək istərdik", - deyər S.Bekmaqanbetov qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, təşkilatın Türkmənistan və Qazaxıstanla maraqlarının kəsişdiyi bir çox məsələ var və bu, Xəzərin dayazlaşması məsələlərində əməkdaşlığı gücləndirir.

"Xəzərin Aral donizinin taleyini təkrarlamaması üçün ölimizdən gələn etməliyik", - deyər sədr müavini vurğulayıb.

Timur BUTUNBAYEV: "Azərbaycan və Özbəkistan su ehtiyatlarının qorunması prinsipləri məsələlərində fəal əməkdaşlıq edirlər"

"Azərbaycan və Özbəkistan su ehtiyatlarının qorunması, dayazlaşma və səhralaşma ilə mübarizə məsələlərində fəal təcrübə mübadiləsi aparılır".

Bunu Özbəkistanın su təsərrüfatı nazirinin birinci müavini Timur Butunbayev deyib.

"Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev iqlim məsələlərinin təsvirində və su ehtiyatlarının qorunmasında Azərbaycanın rolunu xüsusilə vurğulayıb. Məncə, perspektivlər genişdir, hər şey nazirliklərdən, özəl sektordən, əməkdaşlığımızı necə təşkil etməyimizdən asılıdır", - deyər o bildirib.

T.Butunbayev bildirib ki, Aral və Xəzər dənizləri problemi gündəlikdədir və bu sahədə qarşılıqlı fəaliyyət üçün imkanlar açıq.

Suya qənaət texnologiyaları sahəsində görülən işlərdən danışan T.Butunbayev iki ölkə arasında həm nazirliklər, həm də özəl sektor səviyyəsində əlaqələrin qurulduğunu vurğulayıb.

Nazir müavini beynəlxalq ictimaiyyətin də cəlb olunmasının vacibliyini vurğulayaraq iqlim konfranslarında səhralaşma və suyun mühafizəsi problemlərinin daha tez-tez qaldırılması olduğunu qeyd edib.

İsmahene ELOUAFİ:
"Dünyada milyonlarla insan aclıqdan əziyyət çəkir"

"Dünyada milyonlarla insan aclıqdan əziyyət çəkir və bunun da 350 milyonu həddindən artıq aclıq içərisindədir".

Beynəlxalq Kənd Təsərrüfatı Tədqiqatları üzrə Məşvərət Qrupunun (CGIAR) icraçı direktoru İsmahene Elouafi COP29 çərçivəsində "Davamlı və ədalətli gələcək üçün qadınları, gəncləri və innovasiyaları gücləndirən iqlimə davamlı kənd təsərrüfatı" tədbirində deyib.

Onun sözlərinə görə, bu böhranın mərkəzində iqlim dəyişikliyinə bərabər təsirə məruz qalan, lakin həll yollarını təqdim etmək üçün böyük potensiala malik olan kənd təsərrüfatı dayanır: "Kənd təsərrüfatı milyardlarla insanın dolanışığını təmin edir və hamımızdan asılı olan ərzaq istehsal edir. Bununla belə o, qeyri-sabit hava şəraitinə, resurs çatışmazlığına, sistemli bərabərsizliklərə qarşı daha həssasdır. Beləliklə, sistem davamlı, dayanıqlı və əhatəli olmağa və iqlim böhranımızın həllinə necə çevirə bilərik. İnsan kapitalında, ixtirachılıqda, liderlikdə, insanların, xüsusən də qadınların və gənclərin möhkəmliyindədir".

O əlavə edib ki, qadınlar bu transformasiya üçün çox vacibdir: "Beləliklə, bu qrupların gücləndirilməsi təkə mədəni imperativ deyil, həm də iqtisadi zərurətdir. Qadınlar regionun bir çox ölkəsində kənd təsərrüfatı işçilərinin təxminən 50 faizini təşkil edir. Lakin ümumilikdə onlar torpağa, maliyyəyə və texnologiyaya qeyri-bərabər çıxışlarla üzləşirlər. Onlar tez-tez qərar qəbul etmə səlahiyyətlərindən kənar qalırlar, icmalarının potensialını məhdudlaşdırırlar. Lakin araşdırmalar göstərir ki, qadınların səlahiyyətlərinin artırılması transformasiyaya tökan verir".

Onun sözlərinə görə, gənclər çox vaxt istifadə olunmamış potensialdır: "Onlar kənd təsərrüfatına yeni perspektiv və innovasiyalar gətirir. Onlar yeni texnologiyalar, sahibkarlıq metodologiyalarını mənimsəmək üçün yaxşı şərəitə malikdirlər, lakin çox vaxt imkanları yoxdur və bu sektorda uğur qazanmaq üçün dəstək yoxdur".

Con BALBUS: "İqlim dəyişikliyi uşaqların sağlamlığının qorunması üzrə proqramlarda nəzərə alınır"

"ABŞ Səhiyyə və Sosial Xidmətlər Nazirliyi (HHS) uşaqların dəstəklənməsi və müdafiəsi ilə bağlı mövcud proqramlar çərçivəsində iqlim dəyişikliyi fəal şəkildə nəzərə alır".

Bu barədə İqlim Dəyişikliyi və Səhiyyə İdarəsinin direktoru, səhiyyə nazirinin köməkçisinin müavini Con Balbus media nümayəndələri ilə görüşdə bildirib.

"HHS axtəminatlı ailələrdən olan uşaqlar üçün tibbi sığorta proqramından başlayaraq Head Start proqramına qədər geniş xidmətlər spektri təklif edir. Departamentimiz iqlim dəyişikliyinə bu təşəbbüslərdə nəzərə alınması üçün ölümdən gələndir", - deyər o qeyd edib.

C.Balbus ölkə üzrə bütün Head Start müəssisələri üçün iqlim risklərinin təhlilinin aparıldığı layihəni nümunə gətirib. Bu, onların əməkdaşlarına dəyişikliklərə uyğunlaşmağa və xidmətləri davam etdirməyə imkan verir. Bundan əlavə, uşaqların tibbi sığorta proqramında təbii fəlakətlər, məsələn, meşə yanğınları zamanı hava təmizləyicilərinin alınması üçün güzəştlər nəzərdə tutulub.

O vurğulayıb ki, uşaqların iqlim risklərindən qorunması ilə bağlı böyük federal proqramların hazırlanması Konqresin səlahiyyətlərinə daxildir. "HHS çərçivəsində "İqlim dəyişikliyi ilə əlaqədar uşaqların sağlamlığının qorunması" adlı genişmiqyaslı proqram yoxdur, çünki yeni proqramların hazırlanması Konqresin səlahiyyətlərinə aiddir. Lakin biz mövcud təşəbbüslərin iqlim dəyişikliyi ilə bağlı çağırışlara uyğunlaşdırılması üçün çalışırıq", - deyər direktor əlavə edib.

Nepallı iştirakçı:

"İnkişaf etmiş ölkələrdən adekvat iqlim maliyyəsi gözləyirik"

"Artıq 20 ildir mən iqlim dəyişikliyi məsələləri ilə mübarizə aparıram. Təəssüf ki, hazırda apardığımız danışıqlar o qədər də ürəkəcan deyil. Mən nələrlə ola biləcəyindən bir qədər narahatam. Çünki biz ümidli idik. Belə ki, biz həssas bölgələri, cəmiyyətləri təmsil edirik. Mənim ölkəmdə - Nepalda bir çox fəlakət baş verir. Gördüyümüz kimi, artıq iqlim dəyişikliyi dəhşətli nəticələrə səbəb olur. Biz bunu hiss edirik. Ümidvaram ki, danışıqlar müsbət davam edəcək".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Nepal nümayəndə heyətinin üzvü Bimal Raj Reqmi deyib: "Düzünü desəm, vəziyyət o qədər də ürəkəcan deyil. Biz artıq nəticəyönümlü danışıqlar gözləyirik. Onlar hələ də daha böyük prinsiplər üzərində mübahisə edirlər, konkret rəqəmlərdən danışmırlar. Bizim isə istəyimiz ildə 5 və ya 6 trilyon dollardır. İnkişaf etmiş ölkələrdən adekvat iqlim maliyyəsi gözləyirik, lakin belə görünür ki, bu baş verməyəcək. 700 milyon yalnız "aysberqin bir kənarıdır". Bir çox sual hələ də cavabsız qalıb. Bizim 1.5 dərəcədən də böyük ambisiyalara ehtiyacımız var", - deyər Bimal Raj Reqmi qeyd edib.

